

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çocuk işçiliği, yapısal ve çok boyutlu toplumsal bir sorundur. Son olarak, 28 Temmuz 2025 tarihinde Mersin'in Anamur ilçesinde 12 yaşındaki Eyüp Can Güner'in gece çalıştığı iş yerinde şüpheli şekilde yaşamını yitirmesi çocuk işçiliğiyle ilgili yasal yükümlülüklerin ihlal edildiğini, denetimsizliği ve çalışma hayatında çocukların korunmasız bırakılmış olduğunu gözler önüne sermektedir. Türkiye'de çocuk işçiliği sorununun nedenlerinin tespit edilmesi, çocuk işçiliğini önlemeye yönelik sosyal ve hukuki mekanizmaların güçlendirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98. içtüzüğün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederim.

G. Otlu

Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO) göre çocuk işçiliği, çocukların, çocukluklarını yaşamaktan alıkoyan, potansiyellerini ve saygınlıklarını eksiltен, fiziksel ve zihinsel gelişimlerine zarar verici işlerde istihdam edilmesi olarak ifade edilmektedir.

Türkiye'de çocuk işçiliğini önlemeye yönelik mekanizmaların zayıf olması, çocuk işçiliği sorununu giderek derinleşen toplumsal bir sorun haline getirmiştir. Çocuğun fiziksel, zihinsel, sosyal gelişimine zarar veren ve onu eğitim hakkından mahrum bırakan çocuk işçiliğinin nedenlerinin başında yoksulluk ve ailelerin düşük gelir düzeyi gelmektedir. Aileler, ekonomik sıkıntılar nedeniyle çocuklarını çalıştırmak zorunda kalabilmektedir. Çocukların çalışmaya yönelmesinin bir diğer nedeni de eğitim sistemine erişimdeki sorunlardır. Çocukların büyük kısmı tarım, sanayi, hizmet sektörü (özellikle sokakta çalışma, çıraklık, ayakkabı boyacılığı, tekstil atölyeleri) gibi alanlarda çalışmaktadır. Mevsimlik tarım işçiliğinde göç eden ailelerin çocuklarının çalışma oranı %65'tir. Zor şartlarda ve uzun saatler çalışarak mevsimlik tarım işçiliği yapan çocuklar genellikle eğitimden tamamen kopmaktadır.

Çocuğun emeğini sömüren, yaşam, sağlıklı büyüme ve gelişme, eğitim gibi haklarından yoksun bırakan çocuk işçiliğine ilişkin TÜİK verilerine göre, 15-17 yaş arası işgücüne katılım oranı 2021 yılında %16.4, 2022 yılında %18.7, 2023 yılında %22.1 ve 2024 yılında %24.9 olmuştur. 15 yaş altı çocuklara ilişkin resmi veriler paylaşılmamaktadır. Türkiye'de yaklaşık 700.000'den fazla çocuk işçi bulunduğu bilinmektedir.

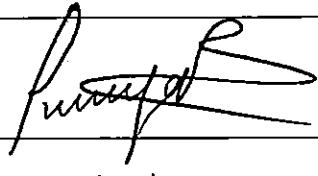
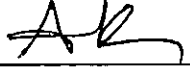
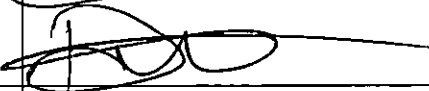
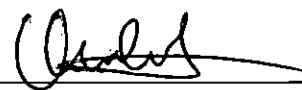
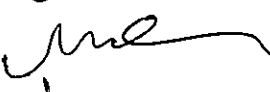
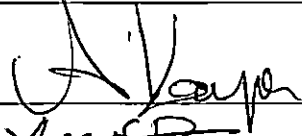
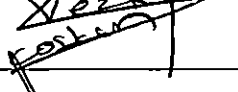
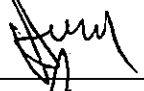
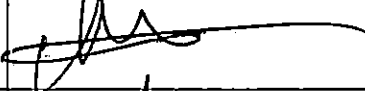
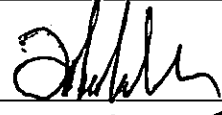
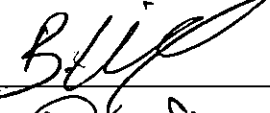
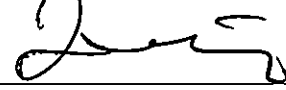
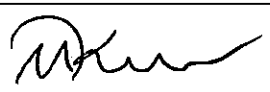
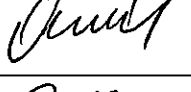
Ucuz iş gücü olarak görülen ve tehlikeli işlerde çalıştırılan çocuklar kayıt dışı çalıştırılmakta ve bu çocuklara iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri verilmemektedir. Mülteci çocuklar da sigortasız olarak, tehlikeli işlerde en çok sömürülen gruplar arasındadır. Kız çocuklarının emeği hem ev işlerinde hem de ücretli işlerde sömürülmektedir. İstanbul, Gaziantep ve Adana'da tekstil atölyelerinde çocukların çok düşük ücretlerle günde 10-12 saat çalıştığı ifade edilmektedir. Çalışan çocukların fiziksel ve ruhsal şiddete maruz kaldığı bilinmektedir. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin (İSİG) 12 Haziran 2025 tarihli verilerine göre, son on iki buçuk yılda en az 770 çocuk, iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir. Raporda, 5-9 yaş arası 53, 10-14 arası 208, 15-17 arası 509 çocuk işçinin yaşamını yitirdiği ifade edilmektedir. Her yıl ortalama 60 ila 70 çocuk işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirmekte, binlerce çocuk ise kayıtlara geçmeyen kazalarda yaralanarak uzuv kaybı yaşamaktadır. Bu durum ruhsal-fiziksel gelişimlerini derinden etkilenmektedir. Çocukların çalıştıkları işyerlerinde etkin denetimler yapılmamakta ve çocuk işçi çalıştıranlara caydırıcı yaptırımlar uygulanmamaktadır.

Son olarak, 28 Temmuz 2025 tarihinde Mersin'in Anamur ilçesinde 12 yaşındaki Eyüp Can Güner'in gece çalıştığı iş yerinde şüpheli şekilde yaşamını yitirmesi kamuoyunda vicdanları yaralamıştır. 12 yaşındaki bir çocuğun gece geç saatlerde kadar çalışması, iş yerinin çocuk işçiliğiyle ilgili yasal yükümlülükleri ihlal ettiğini, denetimsizliği ve çalışma hayatında çocukların korunmasız bırakılmış olduğunu gözler önüne sermektedir.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre çocukların eğitim, giyinme, barınma, sağlık gibi birçok temel hakları vardır. Sözleşmeye taraf devletler çocuğu, ekonomik sömürüye, eğitime, sağlığına, bedensel, zihinsel, ruhsal, gelişimi için zararlı olacak işlerde çalıştırılmasına karşı korumayı taahhüt etmektedir. Anayasa'nın 50. maddesinde belirtilen "kimse yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılmaz; küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar" hükmü gereği çocukların bedeni ve ruh sağlığına uygun olmayan işlerde çalıştırılması yasaktır. 4857 Sayılı İş Kanunu'nun 71. maddesi de 15 yaşını doldurmamış çocukların çalıştırılmasını yasaklamaktadır. Ancak, 14 yaşını doldurmuş ve zorunlu ilköğretim çağını tamamlamış olan çocukların bedensel, zihinsel, sosyal ve ahlaki gelişmelerine ve eğitime devam edenlerin okullarına devamına engel olmayacak hafif işlerde çalıştırılabileceğini ifade etmektedir.

Türkiye, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 138 sayılı Asgari Yaş Sözleşmesi'ni, 182 sayılı En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına

İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi'ni onaylamıştır. Bu sözleşmeleri onaylayan ülkeler çocuk işçiliğini etkin bir şekilde ortadan kaldırmayı, istihdama ve çalışmaya kabul için asgari yaştan fiziksel ve zihinsel yönden tam olarak gelişmelerine olanak tanıyacak bir düzeye yükseltilmesini sağlayan bir politikayı kabul etmektedir. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, ILO Türkiye Ofisi ve Avrupa Birliği (AB) işbirliğinde yürütülecek olan özellikle tarım sektöründeki çocuk işçiliği ile mücadele programını açıklamış ancak etkin bir şekilde uygulamamıştır. Ucuz iş gücü olarak, kayıt dışı, düşük ücretle çocuk işçi çalıştıran kişi ve kurumlara etkin denetimlerin yapılmaması, cezaların caydırıcı olmaması, yasalara aykırı çocuk işçi çalıştırmayı önlemeye yönelik tedbirlerin alınmaması nedeniyle çocuk işçiliğinin önüne geçilmemektedir. Anayasa, yasalar ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler gereği, çocuk işçiliğinin yasaklanması ve çocuklara yönelik her türden istismarın engellenmesi gerekmektedir. Türkiye'de çocuk işçiliğinin nedenlerinin tespit edilmesi, mevcut yasal düzenlemelerin ve kamu politikalarının etkinliğinin değerlendirilmesi, çocukların çalıştığı sektörlerdeki denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi, eğitim sisteminde ve sosyal hizmetlerde çocuk işçiliğini önlemeye yönelik yasal düzenlemelerin yapılmasının sağlanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmalıdır.

1	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	